

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet och till lagar som har samband med den

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet, lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, tvångsmedelslagen, polislagen och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

I propositionen föreslås det att Gränsbevakningsväsendet ska få befogenhet att i samband med gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller de tillsynsuppgifter som föreskrivs för Gränsbevakningsväsendet förhindra och utreda också sådana människohandelsbrott som inte har anknytning till ordnande av olaglig inresa. För närvarande undersöker Gränsbevakningsväsendet bara sådana människohandelsbrott som hänför sig till ordnande av olaglig inresa.

Det föreslås att det till brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka fogas penningtvätt eller penningtvättsförseelse som upptäckts i samband med utförandet av gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller en tillsynsuppgift som föreskrivs för Gränsbevakningsväsendet i sådana fall där förbrottet till det misstänkta brottet är ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka eller ett förbrott till häleribrott, det vill säga stöld-, förskingrings-, rån-, utpressnings-, bedrägeri-, ocker- eller betalningsmedelsbedrägeribrott. Enligt förslaget ska Gränsbevakningsväsendet i fortsättningen få förhindra och utreda häleribrott på motsvarande sätt som penningtvättsbrott, det vill säga i samband med utförande av gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller en tillsynsuppgift som föreskrivs för Gränsbevakningsväsendet.

Det föreslås att befogenheterna i fråga om teleövervakning, annat förtäckt inhämtande av information än datanätsbaserat förtäckt inhämtande av information samt teknisk spårning av en person i syfte att förhindra eller utreda brott ska utvidgas att gälla alla sådana brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka för vilka det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med undantag för tjänstebrott och militära brott, tagande av gisslan i anknytning till ordnande av olaglig inresa samt sådana brott som riktar sig mot en gränsbevakningsmyndighet våldsamt motstånd mot tjänsteman, grovt givande av muta och allmänfarliga brott.

Det föreslås att Gränsbevakningsväsendet får befogenheter för täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät. Beslut om utövande av dessa befogenheter ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen. Åtgärderna ska vidtas av en för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Dessutom föreslås det att Gränsbevakningsväsendet får rätt att genomföra styrd användning av informationskällor. Styrd användning av informationskällor får genomföras inte bara för att ta emot information av betydelse för skötseln av uppgifter som gäller förhindrande och utredning av brott utan också upprätthållande av gränssäkerheten.

I tvångsmedelslagen, polislagen, lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet görs ändringar som föranleds av de föreslagna befogenheterna.

Propositionen förverkligar de mål i regeringsprogrammet för statsminister Petteri Orpos regering som gäller effektivisering av brottsbekämpningen och bekämpningen av människohandel.

De föreslagna lagarna avses träda i kraft den 1 juni 2025.

1.

Lag

om ändring av lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018) 4 §, 8 § 2 och 3 mom., 13 §, 14 § 2 mom., 16 § 2 mom., 23 § 2 mom., 24 § 1 mom., 29 § 3 mom., 33 § 2 mom., 36 §, 38 § 1 mom., 52 § 5 och 7 mom., 58 § och 59 § 1 mom., av dem 4 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 790/2019 och 58 § sådan den lyder delvis ändrad i lag 461/2023, samt

fogas till lagen nya 34 a–34 l § och en ny mellanrubrik före dem samt nya 36 a och 36 b § som följer:

4 §

Brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka

Gränsbevakningsväsendet har till uppgift att förhindra, avslöja och utreda

- 1) riksgränsbrott enligt 17 kap. 7 och 7 a § i strafflagen (39/1889),
- 2) ordnande av olaglig inresa enligt 17 kap. 8 och 8 a § i strafflagen,
- 3) ordnande av olaglig inresa och till det anknutet brott mot friheten enligt 25 kap. i strafflagen,
 - 3 a) människohandel enligt 25 kap. 3 och 3 a § i strafflagen i samband med gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller utförande av tillsynsuppgifter som ankommer på Gränsbevakningsväsendet,
- 4) förfalskningsbrott enligt 33 kap. 1–4 § i strafflagen i fråga om dokument som ska granskas av Gränsbevakningsväsendet,
- 5) territoriekränkning enligt 17 kap. 7 c § i strafflagen och annan kränkning av Finlands territoriella integritet,
- 6) jaktbrott enligt 1 §, grovt jaktbrott enligt 1 a §, döljande av olagligt byte enligt 4 § och grovt döljande av olagligt byte enligt 4 a § i 48 a kap. i strafflagen,
- 7) underlåtelse att iakttä en bestämmelse vars efterlevnad Gränsbevakningsväsendet ska övervaka,
- 8) gärningar som utgör brott enligt 20 kap. i sjölagen (674/1994) och enligt sjötrafiklagen (782/2019) samt i sjötrafik begånget äventyrande av trafiksäkerheten enligt 1 §, grovt äventyrande av trafiksäkerheten enligt 2 §, fylleri i sjötrafik enligt 5 §, överlämnande av fortskaffningsmedel till berusad enligt 8 §, förande av fortskaffningsmedel utan behörighet enligt 10 § och störande av trafik enligt 11 a § i 23 kap. i strafflagen,
- 9) brott som riktar sig mot en gränsbevakningsmyndighet eller mot gränsmärken och gränsanordningar som Gränsbevakningsväsendet svarar för,
- 10) gränszonsförseelse enligt 72 § i gränsbevakningslagen,
- 11) häleri och häleriförseelse enligt 32 kap. 1–5 § i strafflagen i samband med gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller utförande av tillsynsuppgifter som ankommer på Gränsbevakningsväsendet,
 - 11 a) penningtvätt eller penningtvättsförseelse enligt 32 kap. 6, 7, 9 och 10 § i strafflagen i samband med gränskontroll, Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning eller utförande av tillsynsuppgifter som ankommer på Gränsbevakningsväsendet i sådana fall där förbrottet till det misstänkta brottet är ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka eller ett förbrott till häleribrott, det vill säga stöld-, förskingrings-, rån-, utpressnings-, bedrägeri-, ocker- eller betalningsmedelsbedrägeribrott,
- 12) misstanke om att en person som omfattas av det i 30 eller 31 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning avsedda militärdisciplinförfarandet har gjort sig skyldig till ett brott som enligt 2 § i militära rättegångslagen (326/1983) ska handläggas som ett militärt rättegångsärende, om inte något annat följer av försvarsmaktens eller polisens befogenheter vid förundersökning,
- 13) misstanke om att en person som tjänstgör vid Gränsbevakningsväsendet har gjort sig skyldig till ett tjänstebrott enligt 40 kap. i strafflagen, om inte något annat följer av försvarsmaktens eller polisens befogenheter vid förundersökning.

8 §

Överföring av förhindrande och utredning av brott till polisen eller Tullen

Den myndighet som förhindrandet och utredningen av ett brott överförs till ska ge Gränsbevakningsväsendet tillfälle att delta i förhindrandet och utredningen även efter överföringen, om ärendet gäller

- 1) riksgränsbrott,
- 2) ordnande av olaglig inresa och till det anknutna brott mot friheten eller människohandelsbrott,

- 3) förfalskningsbrott i fråga om dokument som ska granskas av Gränsbevakningsväsendet, eller
- 4) kränkning av Finlands territoriella integritet.

Gränsbevakningsväsendet ska överföra utredningen av brottet till polisen, om det finns skäl att misstänka att en person som tjänstgör vid Gränsbevakningsväsendet har gjort sig skyldig till ett brott som ska handläggas som ett militärt rättegångsärende eller till ett brott som avses i 40 kap. i strafflagen och brottets allvar eller tilltron till en objektiv undersökning kräver det. Utredningen av ett brott ska alltid överföras till polisen, om den som misstänks för brottet är en tjänsteman som utnämnts till en tjänst som chef eller biträdande chef för Gränsbevakningsväsendet eller som general eller amiral vid Gränsbevakningsväsendet.

13 §

Användning av hemliga metoder för inhämtande av information

Detta kapitel innehåller bestämmelser om användning av teleövervakning, inhämtande av basstationsuppgifter, systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, teknisk observation (teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning och teknisk observation av utrustning), inhämtande av identifieringsuppgifter för teledresser eller teleterminalutrustning, täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, användning av informationskällor och kontrollerade leveranser i syfte att förhindra ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka eller i syfte att avvärja en fara. Dessa metoder för inhämtande av information får användas i hemlighet för dem som de riktas mot.

14 §

Förutsättningar för användning av hemliga metoder för inhämtande av information

Utöver vad som nedan föreskrivs om särskilda förutsättningar för användning av hemliga metoder för inhämtande av information får systematisk observation, teknisk avlyssning, optisk observation, teknisk spårning av personer, teknisk observation av utrustning, täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, styrd användning av informationskällor och kontrollerade leveranser användas bara om dessa metoder kan antas vara av synnerlig vikt för förhindrande av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka. För täckoperationer och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät förutsätts dessutom att metoden är nödvändig för att ett brott ska kunna förhindras.

16 §

Teleövervakning och dess förutsättningar

För förhindrande av brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka kan Gränsbevakningsväsendet ges tillstånd till teleövervakning av en teledress eller teleterminalutrustning som innehas eller sannolikt annars används av en person som på grund av sina yttranden eller hotelser eller sitt uppträdande eller annars med fog kan antas komma att göra sig skyldig till ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med undantag för

- 1) brott som avses i 4 § 12 och 13 punkten,
- 2) våldsam motstånd mot tjänsteman enligt 1 § och grovt givande av muta enligt 14 § i 16 kap. i strafflagen,
- 3) tagande av gisslan enligt 25 kap. i strafflagen i anknytning till ordnande av olaglig inresa,
- 4) allmänfarliga brott enligt 34 kap. i strafflagen som riktar sig mot Gränsbevakningsväsendet.

23 §

Förtäckt inhämtande av information och dess förutsättningar

För förhindrande av brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka får Gränsbevakningsväsendet använda förtäckt inhämtande av information, om det på grund av en viss persons yttranden eller uppträdande i övrigt med fog finns anledning att anta att denne kommer att göra sig skyldig till

- 1) ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med undantag för brott som avses i 16 § 2 mom. 1–5 punkten,

2) häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.

24 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information

Beslut om förtäckt inhämtande av information för förhindrande av brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

29 §

Teknisk spårning och dess förutsättningar

Om syftet med teknisk spårning är att följa hur en person förflyttar sig genom att en spårningsanordning fästs i de kläder som denne bär eller i ett föremål som han eller hon bär med sig (*teknisk spårning av en person*), får åtgärden genomföras bara om personen i fråga med fog kan antas komma att begå ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med undantag för brott som avses i 16 § 2 mom. 1–5 punkten.

33 §

Inhämtande av identifieringsuppgifter för teleadresser eller teleterminalutrustning

För inhämtande av uppgifter som avses i 1 mom. får Gränsbevakningsväsendet bara använda sådana tekniska anordningar som endast kan användas för identifiering av teleadresser och teleterminalutrustningar. Transport- och kommunikationsverket ska kontrollera att de tekniska anordningarna uppfyller de krav som avses i detta moment och att anordningarna inte på grund av sina egenskaper orsakar skadliga störningar i ett allmänt kommunikationsnätets anordningar eller tjänster.

Täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

34 a §

Täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät och förutsättningar för sådana

Med täckoperation avses planmässigt inhämtande av information om en viss person eller dennes verksamhet genom infiltration, där falska, vilseledande eller förtäckta uppgifter eller registeranteckningar används eller falska handlingar framställs eller används för att förvärva förtroende som behövs för inhämtandet av information eller för att förhindra att inhämtandet av information avslöjas.

För att förhindra och utreda brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka får Gränsbevakningsväsendet rikta en datanätbaserad täckoperation mot en person som på grund av sina yttranden eller sitt uppträdande i övrigt med fog kan antas komma att göra sig skyldig till ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år.

Täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät är inte tillåtna i en bostad.

34 b §

Genomförande av täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät

En täckoperation som genomförs uteslutande i datanät i syfte att förhindra eller utreda ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka genomförs av en för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

34 c §

Brottsförbud

En gränsbevakningsman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får inte begå brott eller ta initiativ till ett brott.

34 d §

Deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet och i kontrollerade leveranser

Trots vad som föreskrivs i 34 c § får en gränsbevakningsman som företar en täckoperation uteslutande i datanät under sitt deltagande i en organiserad kriminell sammanslutnings verksamhet skaffa lokaler eller fordon eller andra sådana hjälpmedel, delta i organiseringen av transporten av personer, föremål eller ämnen, sköta ekonomiska angelägenheter eller bistå den kriminella sammanslutningen på andra med dessa jämförbara sätt, om det på synnerligen giltiga skäl har kunnat antas att

- 1) åtgärden genomförs också utan gränsbevakningsmannens medverkan,
- 2) gränsbevakningsmannens verksamhet inte äventyrar eller skadar någons liv, hälsa eller frihet eller orsakar betydande fara för eller skada på egendom, och
- 3) biståndet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med täckoperationen.

En gränsbevakningsman som företar en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät får delta i ombesörjandet av en försändelse som är föremål för en kontrollerad leverans enligt 37 §, om deltagandet avsevärt främjar möjligheterna att uppnå syftet med leveransen.

34 e §

Framställning om och plan för en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

I en framställning om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den person, tillräckligt specificerad, som är föremål för inhämtandet av information,
- 3) det brott, tillräckligt specificerat, som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och som ligger till grund för åtgärden,
- 4) syftet med täckoperationen,
- 5) behovet av täckoperationen,
- 6) övriga uppgifter som behövs för att bedöma förutsättningarna för täckoperationen.

Över genomförandet av täckoperationen ska en sådan skriftlig plan göras upp som innehåller väsentlig och tillräckligt detaljerad information för beslutsfattandet om och genomförandet av täckoperationen. Planen ska delges centralkriminalpolisen. När omständigheterna förändras ska planen vid behov ses över.

34 f §

Beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät av en sådan för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information fattas av chefen för centralkriminalpolisen på framställning av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslutet ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den enhet som genomför täckoperationen och den gränsbevakningsman som ansvarar för genomförandet av täckoperationen,
- 3) identifikationsuppgifterna för de gränsbevakningsmän som genomför täckoperationen,
- 4) det brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och som ligger till grund för inhämtandet av information,
- 5) den som är föremål för täckoperationen och som med fog kan antas göra sig skyldig till ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka, om personen i fråga är känd,
- 6) de fakta som brottsmisstanken och förutsättningarna för täckoperationen grundar sig på,
- 7) täckoperationens syfte och genomförandeplan,
- 8) beslutets giltighetstid,

9) huruvida åtgärder enligt 34 d § får utföras inom ramen för täckoperationen, de fakta som åtgärderna grundar sig på samt begränsningar och villkor för täckoperationen.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över. Beslut om avslutande av en täckoperation ska fattas skriftligen.

34 g §

Utvidgad täckoperation som genomförs uteslutande i datanät

Om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att den person som är föremål för täckoperationen utöver det brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och som ligger till grund för operationen kommer att begå ett annat i 10 kap. 3 § i tvångsmedelslagen eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen avsett brott, med direkt anknytning till det första brottet, som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka, inklusive grovt ordnande av olaglig inresa, får den gränsbevakningsman som företar operationen utvidga täckoperationen till att omfatta också det brottet. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till den gränsbevakningsman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät.

Om det under en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät framgår att det med fog kan antas att en annan person än den som är föremål för täckoperationen begår ett i 10 kap. 3 mom. i tvångsmedelslagen eller i 5 kap. 28 § 2 mom. i polislagen avsett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka, inklusive grovt ordnande av olaglig inresa, får den behöriga tjänsteman som företar operationen utvidga täckoperationen till att omfatta också den personen. Det förutsätts dessutom att en omedelbar utvidgning av täckoperationen behövs för att brottet ska kunna förhindras eller utredas. Frågan om utvidgning av täckoperationen ska dock utan ogrundat dröjsmål och senast tre dygn från det att inhämtandet av informationen inleddes hänskjutas för avgörande till den gränsbevakningsman som beslutat om den täckoperation som genomförs uteslutande i datanät.

Om det i samband med utvidgningen av en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät är fråga om att förhindra ett annat brott än ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och operationen genomförs av polisen, iaktas i fråga om utvidgning av operationen 5 kap. 34 § i polislagen.

34 h §

Bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och dess förutsättningar

Med bevisprovokation genom köp avses ett köpeanbud eller ett köp av föremål, egendom eller tjänster som förundersökningsmyndigheten för att förhindra eller utreda ett brott gör i syfte att påträffa eller ta om hand ett föremål eller egendom som har samband med ett brott eller att få i sin besittning eller finna bevis i ett brottmål eller vinningen av ett brott.

En för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information får, på det sätt som föreskrivs nedan, i syfte att förhindra eller utreda brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka genomföra bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och gäller säljanbud till allmänheten, om det är fråga om ett brott för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst två år eller häleri, och det är sannolikt att något av de mål som avses i 1 mom. kan uppnås genom bevisprovokationen. En förutsättning för köp av annat än ett provparti är att köpet är nödvändigt för genomförandet av bevisprovokation genom köp.

Den som genomför bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät får utföra bara sådant inhämtande av information som är nödvändigt för genomförande av bevisprovokationen. Bevisprovokationen genom köp ska genomföras så att den inte får den person som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som denne inte annars skulle begå.

Bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät är inte tillåten i en bostad.

34 i §

Genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

En bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät i syfte att förhindra eller utreda ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka genomförs av en för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

34 j §

Beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät av en sådan för uppdraget förordnad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som avses i 34 i § fattas av chefen för centralkriminalpolisen på framställning av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst två månader åt gången.

Beslutet ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) det brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och som ligger till grund för åtgärden,
- 2) den person som är föremål för bevisprovokationen,
- 3) de fakta som brottsmisstanken och förutsättningarna för bevisprovokationen grundar sig på,
- 4) de föremål, den egendom eller den tjänst som är föremål för bevisprovokationen,
- 5) syftet med bevisprovokationen,
- 6) beslutets giltighetstid,
- 7) den anhållningsberättigade tjänsteman som leder och övervakar genomförandet av bevisprovokationen,
- 8) begränsningar och villkor för bevisprovokationen.

34 k §

Plan för genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Över genomförandet av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska det upprättas en skriftlig plan, om detta behövs med hänsyn till operationens omfattning eller andra motsvarande skäl.

När omständigheterna förändras ska den plan som avses i 1 mom. vid behov ses över.

34 l §

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät

Beslut om genomförande av bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska fattas skriftligen. Beslutet fattas av en anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information och som ansvarar för genomförandet av bevisprovokationen genom köp som genomförs uteslutande i datanät.

I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den gränsbevakningsman som beslutat om bevisprovokationen samt beslutets datum och innehåll,
- 2) den förvaltningsenhet som genomför bevisprovokationen,
- 3) identifikationsuppgifterna för de gränsbevakningsmän inom Gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning som genomför bevisprovokationen,
- 4) hur det har säkerställts att bevisprovokationen inte får den som är föremål för åtgärden eller någon annan att begå ett brott som denne annars inte skulle begå,
- 5) begränsningar och villkor för genomförandet.

Om åtgärden måste vidtas utan dröjsmål, behöver ett beslut som avses i 2 mom. inte upprättas i skriftlig form före bevisprovokationen genom köp som genomförs uteslutande i datanät. Beslutet ska dock upprättas i skriftlig form omedelbart efter åtgärden.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över.

36 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Med användning av informationskällor avses annat än sporadiskt konfidentiellt mottagande av information av betydelse för skötseln av uppgifter som gäller förhindrande och utredning av brott som Gränsbevakningsväsendet enligt lag ska undersöka eller upprätthållande av gränssäkerheten av personer som inte hör till gränsbevakningsmyndigheten eller någon annan myndighet (*informationskälla*).

Gränsbevakningsväsendet får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar information som avses i 1 mom. (*styrd användning av informationskällor*).

Vid styrd användning av informationskällor får en informationskälla inte ombes att inhämta information på ett sådant sätt som förutsätter utövande av myndighetsbefogenheter eller som äventyrar informationskällans eller någon annans liv eller hälsa. Innan styrd användning av informationskälla inleds ska informationskällan upplysas om sina rättigheter och skyldigheter och i synnerhet om vad som är tillåten och förbjuden verksamhet enligt lag. Informationskällans säkerhet ska vid behov tryggas under och efter inhämtandet av information.

36 a §

Behandling av uppgifter om en informationskälla och betalning av arvode

Uppgifter om en informationskälla får registreras i ett personregister. Bestämmelser om behandling av uppgifterna finns i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet.

Till en registrerad informationskälla kan betalas arvode. Av grundad anledning kan arvode betalas även till en oregistrerad informationskälla. Särskilda bestämmelser gäller om skatteplikt för arvodet.

36 b §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Beslut kan meddelas för högst sex månader åt gången.

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas skriftligen. I beslutet ska följande nämnas:

- 1) den som föreslagit åtgärden,
- 2) den förvaltningsenhet som genomför inhämtandet av information och den gränsbevakningsman som ansvarar för genomförandet av detta,
- 3) identifikationsuppgifterna för informationskällan,
- 4) grunden för åtgärden,
- 5) den person som är föremål för åtgärden, om personen kan individualiseras när beslutet fattas,
- 6) syftet med inhämtandet av information och planen för genomförandet av detta,
- 7) beslutets giltighetstid,
- 8) begränsningar och villkor för den styrda användningen.

När omständigheterna förändras ska beslutet vid behov ses över. Beslut om att styrd användning av en informationskälla ska avslutas ska fattas skriftligen.

38 §

Beslut om kontrollerade leveranser

Beslut om kontrollerade leveranser som utförs av Gränsbevakningsväsendet fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

52 §

Underrättelse om hemligt inhämtande av information

Den som varit föremål för inhämtande av information genom systematisk observation, förtäckt inhämtande av information, en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor behöver inte underrättas, om inte förundersökning har inletts i ärendet. Om förundersökning inleds, iaktas i tillämpliga delar 10 kap. 60 § i tvångsmedelslagen.

Vid handläggning av underrättelseärenden i domstol ska 39 § iaktas. Ärenden som gäller underrättelse om en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor behandlas vid Helsingfors tingsrätt. I dessa fall ska domstolen ges endast den information som är nödvändig för handläggningen av ärendet. Vid handläggningen ska det fästas särskild vikt vid att sekretessen iaktas och att informationen i handlingar och informationssystem skyddas genom behövliga förfaranden och datasäkerhetsarrangemang.

58 §

Användning av hemliga tvångsmedel

På användningen av hemliga tvångsmedel i en förundersökning som genomförs av Gränsbevakningsväsendet tillämpas 10 kap. i tvångsmedelslagen med de undantag som anges nedan.

Gränsbevakningsväsendet får inte använda täckoperationer och bevisprovokation genom köp, med undantag för täckoperationer och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät.

Gränsbevakningsväsendet har rätt att använda

1) teleavlyssning och inhämtande av information i stället för teleavlyssning endast vid utredning av grovt ordnande av olaglig inresa eller människohandel eller grov människohandel,

2) teleövervakning vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år eller grovt döljande av olagligt byte, med de undantag som anges i 4 mom.,

3) annat förtäckt inhämtande av information än sådant datanätsbaserat förtäckt inhämtande av information som avses i 10 kap. 14 § 4 mom. i tvångsmedelslagen vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det föreskrivna strängaste straffet är fängelse i minst fyra år, med de undantag som anges i 4 mom., eller häleri som hänför sig till planmässig, organiserad, yrkesmässig, fortsatt eller upprepad brottslig verksamhet.,

4) teknisk spårning av en person vid utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka och för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst fyra år, med de undantag som anges i 4 mom.

Gränsbevakningsväsendet har inte rätt till teleövervakning, annat förtäckt inhämtande av information än sådant datanätsbaserat förtäckt inhämtande av information som avses i 10 kap. 14 § 4 mom. i tvångsmedelslagen eller teknisk spårning av en person vid utredning av

1) brott som avses i 4 § 12 och 13 punkten,

2) våldsamt motstånd mot tjänsteman enligt 1 § och grovt givande av muta enligt 14 § i 16 kap. i strafflagen,

3) tagande av gisslan enligt 25 kap. i strafflagen i anknytning till ordnande av olaglig inresa,

4) allmänfarliga brott enligt 34 kap. i strafflagen som riktar sig mot Gränsbevakningsväsendet.

Vid i 5 § avsedd annan förundersökning som görs av Gränsbevakningsväsendet får en gränsbevakningsman av de hemliga tvångsmedlen inte använda teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, teleövervakning, förtäckt inhämtande av information, teknisk spårning av en person, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor.

59 §

Beslut om förtäckt inhämtande av information vid förundersökning av brott

Beslut om förtäckt inhämtande av information för utredning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Denna lag träder i kraft den 20 .

2.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 17 § 1 mom., 17 c § samt 17 d § 1, 2 och 5 mom., sådana de lyder i lag 110/2018, som följer:

17 §

Tystnadsplikt

Tjänstemän som hör till Gränsbevakningsväsendets personal får inte röja uppgifter som avslöjar identiteten hos en person som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i en täckoperation eller bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät, om röjandet av informationen kan äventyra den persons säkerhet som har lämnat information konfidentiellt eller deltagit i den nämnda täckoperationen eller bevisprovokationen, eller en närstående persons säkerhet. Tystnadsplikten gäller också när röjandet av uppgifterna om identiteten kan äventyra pågående eller framtida inhämtande av information.

17 c §

Skyldighet att röja uppgifter under en rättegång

En domstol kan bestämma att information som avses i 17 § 1 mom. eller 17 b § 1 mom. ska röjas, om utelämnad information kan medföra en kränkning av en parts rätt att försvara sig på behörigt sätt eller på annat sätt bevaka sin rätt under rättegången. För ett förordnande att röja information krävs dessutom att åklagaren utför åtal för ett brott för vilket det strängaste föreskrivna straffet är fängelse i minst sex år eller för försök eller medverkan till ett sådant brott. Domstolen får inte ens då bestämma att identiteten hos den person som lämnat ut information konfidentiellt eller deltagit i en täckoperation eller bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät ska avslöjas, om det är uppenbart att dennes eller för denne närstående personers säkerhet därmed allvarligt skulle äventyras.

17 d §

Skyldighet att röja uppgifter under en brottsutredning

De som hör till Gränsbevakningsväsendets personal är trots sin tystnadsplikt eller tystnadsrätt skyldiga att röja sådan information enligt 17 § 1 mom. och 17 b § 1 mom. som är nödvändig för bedömning av förutsättningarna för att inleda förundersökning, om det finns grundad anledning att anta att den som konfidentiellt lämnat uppgifter i sin egenskap av uppgiftslämnare eller den som deltagit i en täckoperation eller bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät i detta uppdrag har gjort sig skyldig till brott.

De som hör till Gränsbevakningsväsendets personal är skyldiga att röja information som avses i 1 mom. också för utredningen i ett ärende där förundersökning har inletts, om det finns grundad anledning att misstänka att den som konfidentiellt lämnat uppgifter i sin egenskap av uppgiftslämnare eller den som deltagit i en täckoperation eller bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät i detta uppdrag har gjort sig skyldig till brott.

Om det ärende som avses i 3 mom. gäller en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät eller styrd användning av informationskällor, behandlas ärendet vid Helsingfors tingsrätt. Andra ärenden som gäller skyldighet att röja information ska behandlas vid den tingsrätt där det lämpligen kan ske. Den som framställt begäran om röjande av informationen och den som vägrat röja den ska vara närvarande vid handläggningen. Vid handläggningen är tingsrätten domför även med ordföranden ensam.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

3.

Lag

om ändring av 10 kap. i tvångsmedelslagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i tvångsmedelslagen (806/2011) 10 kap. 1 § 2 mom., 39 § 2 och 4 mom. samt 40 § 1 mom., sådana de lyder, 1 § 2 mom. och 39 § 2 mom. i lag 628/2015, 39 § 4 mom. i lag 112/2018 och 40 § 1 mom. i lag 452/2023, som följer:

10 kap

Hemliga tvångsmedel

1 §

Tillämpningsområde

Vad som i detta kapitel föreskrivs om förundersökningsmyndighetens eller en förundersökningstjänstemans rätt att använda tvångsmedel gäller med undantag av täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor förutom polisen även gränsbevakningsmyndigheterna, tullmyndigheterna och de militära myndigheterna enligt vad som föreskrivs särskilt om detta i lag. Bestämmelser om Tullens rätt att använda täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor vid förundersökning av tullbrott finns i lagen om brottsbekämpning inom Tullen. Täckoperationer och bevisprovokation genom köp vid förundersökning av tullbrott genomförs av polisen på begäran av Tullen. Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan dock en täckoperation och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät genomföras också av en tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets rätt att använda täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor vid förundersökning av ett brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet. Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät genomföras av en gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

39 §

Användning av informationskällor och förutsättningar för styrd användning av informationskällor

Polisen, Tullen eller Gränsbevakningsväsendet får be att en för ändamålet godkänd informationskälla som har lämpliga personliga egenskaper och är registrerad och har samtyckt till inhämtandet av information inhämtar den information som avses i 1 mom. (*styrd användning av informationskällor*).

Bestämmelser om registrering av uppgifter om informationskällor i personregister och om betalning av arvode finns i polislagen, lagen om brottsbekämpning inom Tullen och lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet.

40 §

Beslut om styrd användning av informationskällor

Beslut om styrd användning av informationskällor ska fattas av chefen för centralkriminalpolisen, chefen för en polisinspektion eller en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tjänsteman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Beslut om styrd användning av informationskällor i syfte att utreda ett tullbrott som Tullen undersöker fattas av Tullens brottsbekämpningschef eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad tullman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Beslut om styrd användning av informationskällor i syfte att utreda brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka fattas av avdelningschefen eller biträdande avdelningschefen för juridiska avdelningen vid staben för Gränsbevakningsväsendet eller av en för uppdraget förordnad anhållningsberättigad gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

4.

Lag

om ändring av 5 kap. 1 § i polislagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i polislagen (872/2011) 5 kap. 1 § 4 mom., sådant det lyder i lag 625/2015, som följer:

5 kap

Hemliga metoder för inhämtande av information

1 §

Tillämpningsområde och definitioner

Vad som i detta kapitel föreskrivs om polisens eller en polismans rätt att använda hemliga metoder för inhämtande av information gäller med undantag för teleavlyssning, inhämtande av information i stället för teleavlyssning, täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor även gränsbevakningsmyndigheterna, tullmyndigheterna och militärmyndigheterna enligt vad som särskilt föreskrivs i lag. Bestämmelser om Tullens rätt att för förhindrande av tullbrott genomföra täckoperationer, bevisprovokation genom köp och styrd användning av informationskällor finns i lagen om brottsbekämpning inom Tullen (623/2015). Täckoperationer och bevisprovokation genom köp för förhindrande av tullbrott genomförs av polisen på begäran av Tullen. Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan dock en täckoperation och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät genomföras också av en tullman inom tullbrottsbekämpningen som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information. Bestämmelser om Gränsbevakningsväsendets rätt att i syfte att förhindra brott som det ankommer på Gränsbevakningsväsendet att undersöka utföra täckoperationer som genomförs uteslutande i datanät, bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät och styrd användning av informationskällor finns i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet (108/2018). Genom beslut av chefen för centralkriminalpolisen kan en täckoperation som genomförs uteslutande i datanät och bevisprovokation genom köp som genomförs uteslutande i datanät genomföras av en gränsbevakningsman som särskilt utbildats för hemligt inhämtande av information.

Denna lag träder i kraft den 20 . _____

5.

Lag

om ändring av 12 § i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om behandling av personuppgifter vid Gränsbevakningsväsendet (639/2019) 12 § som följer:

12 §

Behandling av uppgifter om informationskällor

Gränsbevakningsväsendet får, utöver sådana grundläggande personuppgifter som avses i 6 § i denna lag om en i 36 § i lagen om brottsbekämpning inom Gränsbevakningsväsendet eller 10 kap. 39 § i tvångsmedelslagen (806/2011) avsedd person, behandla följande personuppgifter:

- 1) uppgifter om hur informationskällan har använts och övervakats,
- 2) det huvudsakliga innehållet i de uppgifter som informationskällan lämnat.

Denna lag träder i kraft den 20 .

